

sl (/?lang=sl) | en

(/?lang=en)

17.02.2025

Sodobna glasba za pretanjena ušesa

Na Akademiji za glasbo se je v okviru cikla Zvokotok zgodila že druga Poslušalnica v organizaciji Zavoda Sploh in skladateljice Urške Pompe. Nastopil je čelist Igor Mitrović.

 (<http://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http%3A%2F%2Fwww.sigic.si%2Fsodobna-glasba-za-pretanjena-usesa.html&title=Sodobna+glasba+za+pretanjena+u%C5%A1esa+%7C+SIGIC>)

 (<https://twitter.com/intent/tweet?url=http%3A%2F%2Fwww.sigic.si%2Fsodobna-glasba-za-pretanjena-usesa.html&text=Sodobna+glasba+za+pretanjena+u%C5%A1esa+%7C+SIGIC>)

 (<https://plus.google.com/share?url=http%3A%2F%2Fwww.sigic.si%2Fsodobna-glasba-za-pretanjena-usesa.html>)

Marina B. Žlender

Foto: © Zavod Sploh

Na **Akademiji za glasbo** se je v okviru cikla **Zvokotok 2025** odvijala druga **Poslušalnica** (<https://www.sploh.si/si/glasba/cikli/zvokotok/782>) v organizaciji **Zavoda Sploh** in **Urške Pompe**, skladateljice in profesorice na Akademiji za glasbo. Nastopil je **Igor Mitrović** na violončelu, program pa je bil sestavljen iz del **Györgyja Kurtága**, **Salvatoreja Sciarrina**, **Horatiuja Rădulescuja**, **Jonathana Harveyja**, **Kaije Saariaho**, **Ivana Fedeleja** in **Giacinta Scelsija**. Večer je potekal v nekaj sklopih z vmesnimi kratkimi premori.

Odlično pripravljeni solist je skladbe izvajal poznavalsko in jih interpretiral občuteno, s posluhom za njihovo barvo in zvočne premene. Uokvirjajoča Kurtágova dela, pozorna na glasbeni čas in tišino, so zvenela zračno s pretehtano odmerjenimi gestami. Zanimivo je bilo opazovati različne načine lokovanja in virtuozne spretnosti, s katerimi je violončelist podajal vsebino. Kurtágova dela tankočutno pletejo zvok z redko odbranimi sredstvi in pri tem ima posebno vlogo izvajanje, od katerega je odvisno, ali bo v delu prišla do izraza tudi tišina, intimno povezana z vsebino. Posamezni zvoki se spletajo v koherentno, transparentno in barvito celoto, za katero sta značilni lebdeča lahkotnost in zračnost. Gre za miniaturna, a za poslušalce zahtevna dela, ki jim moramo slediti pozorno, da ujamemo njihov subtilni razvoj. Prav to je Kurtágova dela družilo s preostalimi skladbami, katerih notranji monolog se je razširjal od posameznih tonov v dinamičnem razponu in z vmesnimi intermezzi, ki so poskrbeli za razgibanost.

V duhu raziskovanja lastnosti zvoka je zvenela skladba *Lux Animae* Rădulescuja, ki je znan po spektralni kompozicijski tehniki. Skladba je kot skupek racionalnega pristopa z izbrušenim posluhom za zvok in njegove prvine v okviru posameznih gest, ki mestoma kot da iz notranje nuje zapadejo v ponavljanje. Sciarrinova skladba *Ai limiti della notte* je vseskozi zračna in transparentna, meji na tišino, ki prihaja v stik z izčiščenim in hkrati kompleksnim valovanjem zvoka. Pretehtano odmerjeni zvok, zaviti v barvite odtenke, nas objame v skladbi *Hinnulei* Urške Pompe. Izrazito dramatičen in napet je notranji monolog Harveyjevih *Three Sketches*, ki se šele v osrednjem delu osredotoči na minljivost in krhkost posameznega tona, nato pa nadaljuje s presunljivo pripovedjo visokih tonov; to vztrajno prekinja nizki ton, ki se slednjič razplete v obupano izpetem monologu. Kaija Saariaho je *Sept Papillons* zasnovala lahkotno. S svobodnim poletom se sprehaja po zaporedju tonov, dokler ne pride do izrazno pretresljivega *Metulja III (Papillon III)*, ko kar začutimo njegovo trepetanje v zraku. Bolj robusten je *Papillon IV*, ki v dolgih zamahih ekspresivno izraža svoj obstoj. Stalnica skladbe so trepetavost, krhkost in hkrati ječanje, ki se družijo z obrušeni, a še vedno rezkim izrazom, ki prehaja v rahlejšje odtenke, vendar glede na ekspresijo ni najbolj igrivo metuljast. Mitrovićeva izvedba je bila mehkejša in odigrana s taktom. Nežna milina Kurtágovega dela *Pilinszky János: Gérard de Nerval* izhaja iz melodije posameznih tonov, ki se iztekajo drug v drugega v melanholični čustvenosti in se obenem obračajo k vedrejšemu vzdušju. Zamišljeno raziskujoča je skladba *Arc-en-Ciel* Ivana Fedeleja, ki poudarja izčiščenost zvoka in virtuoznost. Z vsem bogastvom posameznega tona je bila Scelsijeva skladba *Voyages II: Le fleuve magique* kot pika na i programa. Raskavost in barvitost zvoka sta se igrivo širili v prostor, kakor igra svetlobe in sence, ki jo je Mitrović poustvaril neponovljivo izvirno in nas pustil brez besed.

Poslušalnice nam omogočajo plemenito srečevanje z deli 20. in 21. stoletja za posamezne inštrumente, da bi izostrili svoje poslušanje in se globlje povezali z vsebino skladb. Skladbe bi morda vendarle kazalo ločiti med seboj, da bi se lažje vživeli v posamična dela. V vsakem primeru pa bomo svoja ušesa našpičili tudi v prihodnje in veseli nas, da je odziv na Poslušalnice tako pozitiven.

[Akademija za glasbo](#) (/?tag=Akademija+za+glasbo) [Giacinto Scelsi](#) (/?tag=Giacinto+Scelsi)

[Horatio Radulescu](#) (/?tag=Horatio+Radulescu) [Igor Mitrović](#) (/?tag=Igor+Mitrovi%C4%87)